

Titel: a. Båanke til Højesteret.

Citation: "a. Båanke til Højesteret.", i *Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877*.
Onlineudgave fra Lovforarbejder: <https://tekster.kb.dk/catalog/jura-texts-r03-shoot-chptrd1e40319/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Proceskommissionen af 1868. Offentliggjort 1877

Ophavsret: Love, administrative forskrifter, retsafgørelser og lignende offentlige aktstykker er ikke genstand for ophavsret. Du kan frit kopiere, distribuere eller fremføre materialet uden at bede om tilladelse.
Hvis materialet indeholder selvstændige bidrag, skal du være opmærksom på, at disse bidrag kan være beskyttet af ophavsret. Selvstændige bidrag må gengives i forbindelse med aktstykket. Hvis det selvstændige bidrag bruges adskilt fra aktstykket, gælder de øvrige ophavsretlige regler.

Overvejelse, om den trufne Afgjørelse, hvad enten den angaar procesuelle Spørgsmaal eller Realitetsspørgsmaal, er stemmende med Lov og Ret, og 2) Andragende til den samme Ret om ny Forretagelse af Sagen, hvilket Retsmiddel er af en ganske anden Natur, da det ikke tilfigter at undergive den stedfunde Afgjørelse nogen Provelse eller Kritik og derfor heller ikke rettes til nogen overordnet Domstol, men kun tilfigter at skaffe Parterne Lejlighed til at bøde paa Fejl og Mangler ved deres Revisførelse og øvrige Procedure.

Kapitel I.

I dette Kapitel omhandles under Tit. a Paaanke til Højesteret og under Tit. b Besværing til Højesteret. Begge disse Retsmidler ere, som ovenfor bemærket, væsentlig af samme Natur; Besværing er nemlig i Virkeligheden kun at opfatte som en fortere og simplere Paaankeform; de høre derfor nøje sammen. Men Paaanke er at anse som Hovedformen; derfor fremstilles Reglerne derom først, og bagefter følge de for Besværing ejendommelige Forordninger.

a. Paaanke til Højesteret.

I § 294 opstilles den Grundsætning, at kun Domme, hvormed Sagen endes i paa-gjældende Instans, ere Gjenstand for Appet, derved ikke Kjendelser, der affiges, eller Bestemmelser, der træffes under Behandlingen. Grundsætningen er, at alle saadanne Afgjørelser, som falde i Lovets af Processen, først kunne paaankes i Forbindelse med Slutningsdommen, og dette gjælder ikke blot om de egentlige interlokutoriske Kjendelser, men ogsaa om saadanne Kjendelser, der i Virkeligheden ere partielle Domme, forsaavidt som de endelig i Realiteten afgjøre visse Punkter af Sagen. Undtagelse fra denne Grundsætning gjøres kun med Hensyn til de Tilfælde, hvor Besværing finder Anvendelse, jfr. særdeleshed § 320, ved hvilken nærmere Beskrivelse herom gives.

Som det vil sees, falde disse Grundsætninger entrent sammen med den gjældende Ret ifølge Art. 17de Maj 1690.

Rettsdekreter, hvormed Sagen sluttes for paa-gjældende Instanses Vedkommende, maa selvfølgelig kunne paaankes særskilt, og det, hvad enten de gaa ud paa Afslutning eller paa at paaafjende Sagen i Realiteten, thi her gives intet senere Tidspunkt, der kan være Tale om at afvente. Andetledes forholder det sig med Kjendelser, der affiges, eller Bestemmelser, der træffes under Sagens Gang. Hvad enten disse alene angaa Sagens Formalitet eller tillige vedrøre dens Realitet, bliver Behandlingen at fortsætte paa Grundlag af dem, og det vil efter dem følge en Slutningsdom. Forst i Forbindelse med denne, til hvilken de staa i Forhold som Forberedelser, kunne de paaankes, men Sagens Gang kan ikke standses eller afbrydes ved deres særskilte Indanbring.

I den næstjældende Ret bliver der kun Tale om saadanne Incidentsafgjørelser med Hensyn til Sagens Formalitet, da der med Hensyn til Realitetsproceduren hører den Grundsætning, at den ikke kan deles, jfr. Rellermanns Procesmaade S. 115 ff.; efter Lovforslaget vil der derved ogsaa med Hensyn til Sagens Realitet regelmæssig forekomme Incidentsafgjørelser, der forberede den paa-følgende Procedure, og det vigtigste Eksempel herpaa er navnlig Revisførelsen efter § 179. Med Hensyn til disse Realitetsincidentsafgjørelser gjer Lovforslaget den samme Grundsætning gjældende som med Hensyn til Formalitetsafgjørelserne, nemlig at der ikke kan finde nogen særskilt Paaanke af dem Sted, men at de først kunne paaankes i Forbindelse med Slutningsdommen. Dette er ikke begrundet i, at de kunne forandres af Retten selv, naar denne senere under Proceduren maatte komme til Indsigt i, at de ere urigtige; thi den i Lovforslagets § 179 omhandlede Kjendelse med Hensyn til Reviset er ligesaa bindende og endelig for Retten og for Parterne som Formalitetsafgjørelserne. Naar Lovforslaget ubetviler særskilt Paaanke af Revisførelsen, er dette derimod alene begrundet i Hensigtsmæssighedshensyn. Det er det saa, at naar den ifølge § 179 affigede Kjendelse maatte befindes urigtig, bliver der ved den paafølgende Behandling af Sagen spildt — hvilket naturligtvis i og for sig er

en Ulempe —, men det maa anses for en endnu større Ulempe, om der var Afgang for Partene til at trænge Sagen ved særskilt Paaanke af denne Kjendelse, hvoraf nødvendigheds vilde følge, at Sagens videre Behandling maatte stilles i Bero for at afvente Paaankens Udfald, saameget mere som det vistnok maa antages at ville blive saare sjældent, at den i Henhold til § 179 affagte Kjendelse virkelig findes urigtig, da det i Reglen ikke vil være vanskeligt at affige den, efterdem dens Indhold er temmelig negativt og Retten i Trivselstilfælde for en Sikkerheds Styld kan fordrø Bøvi, selv om den ikke vilde anse et faadant for strengt fornødent. Det er saaledes anset for rigtigt at gjøre en fælles Grundsatning, nemlig Udelukkelse af særskilt Paaanke, gjældende for alle Kjendelser og andre Bestemmelser af Retten, der fremtræde som Trin i Proceduren, og eller hvis Afvigelse denne fortsættes videre, hvad enten de afgjøre Formalitets- eller Realitetsincidentspunkter. Herfra finder der, som ovenfor bemærket, kun særskilt Undtagelse Sted, som disse Kjendelser og Beslutninger strax kunne gjøres til Gjenstand for Besværing, skønt ikke for egentlig Paaanke.

Grundsatningen om Udelukkelse af særskilt Paaanke gjøres endvidere i 1ste Stykke af § 294 gjældende med Hensyn til den Paaankende af enkelte Realitetspunkter i Sagen, som kan finde Sted ifølge §§ 272 og 273. I Grundens ere disse Paaankelser endelige og afsluttende for vedkommende Punkts Vedkommende, og de kunne forsvædrt i deres Bøvi betegnes som Slutningsbøvi, som Proceduren for de godkendte Punkters Vedkommende ikke fortsættes videre. Men da de ifølge Lovforslaget nærmest ere at betragte under Synspunktet af foreløbs færdiggjorte Dele eller Stykker af den endelige Døvi, findes det rettest at lade dem følge denne, saaledes at de ikke kunne paaankes før i Forbindelse med den.

I 2det Stykke af § 294 opstilles den ogsaa i den gjældende Ret anerkendte Satning, at der ikke kan appelleres alene for Proceduremæssigheds Styld, men at Døvnenes Bestemmelser om disse kun kunne paaankes, naar Hovedsagen paaankes, og i Forbindelse

med den. Undtagelse herfra gjøres kun, forsaavidt som Besværing kan finde Sted i det i § 135 omhandlede Tilfælde.

I § 295 indeholdes den Regel, at i Forbindelse med den endelige Døvi kunne de samme forebyggende Kjendelser og Bestemmelser af Retten paaankes. Naar de ifølge § 294 ikke kunne paaankes særskilt, følger deraf, at de maa kunne paaankes i Forbindelse med Døvnen. Deraf følger ogsaa — hvad der er udtalt i § 295 2det Stykke — at en Kjendelses eller Beslutnings Forandring ved Paaanke maa medføre Ugjældighed af de Dele af Sagens Behandling, som afhænge af eller bero paa den. For at bevare sin Ret til at paaanke de under Sagens Behandling afgivne Kjendelser og Bestemmelser behøver vedkommende Part ikke i Uimindelighed at foretage Noget; navnlig er det ikke nødvendigt, at han udtrykkelig erklærer eller reserverer sig at ville paaanke. At paalægge ham dette, vilde neppe lede til Noget. Thi at knytte en Forpligtelse til endelig at paaanke til Erklæringen herom, er ikke muligt, efterdem vedkommende Part jo gjæns, uagtet Kjendelsen er gaaet ham imod, alligevel kan vinde Sagen i det Hele, i hvilket Tilfælde han ikke har nogenjombest Grund til at paaanke. Og hvis der ikke knyttes nogen bestemt Forpligtelse til Erklæringen om at ville paaanke, vil denne synke ned til at blive en meningsløs Formalitet, der af Forsigtighed altid iagttages.

I § 296 omhandles Forholdet mellem de to Rettsmidler Paaanke og ny Foretagelse af Sagen. Hvad angaar Besværing, da vil Forholdet til dette Rettsmiddel ikke let fremfalde nogen Tvivl. Det synes naturligt at bestemme heromhandlede Forhold saaledes, at ny Foretagelse af Sagen ikke kan benyttes, saalænge vedkommende Part muligens kan rymme sin Hensigt ved Paaanke; først naar det foreliggende Resultat maa anses for at saa fast, saaledes at det ikke kan forandres ved Paaanke, er der Grund til at søge Hjælp i ny Foretagelse af Sagen. Thi ny Foretagelse af Sagen som et særegent Rettsmiddel synes naturligvis at forudsætte, at den foreliggende Afgjørelse er ulastelig. Saalænge dette ifølge en Parts Mening ikke er Tilfældet, maa han

henvises til at søge Retielse tilvebragt ad den almindelige Vej ved Paaanke. Det kan derfor ikke tiltrædes at benytte disse to Retsmidler jevnfæd. Denne Betragtningssag finder sit Utryk i § 296. Hvor en Part vil forfølge Paaanke, kan han ikke andrage paa ny Foretagelse af Sagen, førend det har vist sig, at han ikke ved Paaanken kan naa sit Djiemed. Mistlykkes Paaanken, er det Djiem kommet, da han kan forfølge at opnaa ny Foretagelse af Sagen, men for ikke. Paa den anden Side kan og her det ikke gjøres en Part til Pligt altid at forfølge Paaanke, inden han andrager om ny Foretagelse af Sagen; thi der gives mange Tilfælde, hvor det er aabenbart, at Afgjørelsen ikke lider af Fejl, men hvor ny Foretagelse er det eneste Retsmiddel at benytte. Derfor foreskrives det, at den Part, som andrager paa ny Foretagelse af Sagen, skal ansees for dermed at renuncere paa Paaanke, og hvis hans Andragende om ny Foretagelse af Sagen afslaaes, har dette altsaa til Folge, at han maa lade den trufne Afgjørelse blive staaende ved Magt. Herfra gjøres kun Undtagelse i det Tilfælde, at Retten afslaar Andragendet om ny Foretagelse af Sagen, netop fordi den antager, at Partens Djiemed kan opnaaes ved Paaanke, jfr. § 328. I et saadant Tilfælde vilde det være ubilligt at betragte Parten som bunden ved et Afkald paa at paaanke, efter som hans Hensigt aabenbart ikke har været under denne Forudsætning at affjære sig herfra. Det kan tænkes, at den paaankende Partis Modpart, efterat Paaanke er inthueret, andrager paa ny Foretagelse af Sagen. I saa Fald maa Hovedgrundførtningen føre til, at Spørgsmaal om ny Foretagelse af Sagen stilles i Bero, indtil Paaanken er bragt tilende. Først naar den overordnede Ret Afgjørelse foreligger, kan det med Sikkerhed afgjøres, om der for Modparten er Grund til eller Haab om at gennemføre et Andragende om ny Foretagelse af Sagen. Ifølge denne Betragtning er det i Slutningen af § 296 foreskrevet, at Modparten maa finde sig i at vente, indtil Paaankens Resultat foreligger. Hønder det, at en Part andrager paa ny Foretagelse af Sagen, medens Modparten derefter gjør Skridt

til at paaanke, sees der derimod ikke nogen Grund til at lade Andragendet om ny Foretagelse hvile. Det synes derimod naturligt, som ogsaa i § 329 sidste Stykke fastsat, at Modpartens Paaanke maa stilles i Bero, indtil Spørgsmaalet om ny Foretagelse af Sagen er afgjort, thi først, naar Udfaldet af dette sidste Skridt foreligger, kan det afgjøres, om der overhovedet er Spørgsmaal til at paaanke, saavel som i bekræftende Fald, hvorledes Paaanken bør indrettes, hvad den bør rettes imod osv. At Modparten i et saadant Tilfælde ikke er afslaaet fra at paaanke, er en Selvfølge. Som det vil sees, bliver det Afgjørende saaledes, hvo af Parterne der først sætter sit Retsmiddel i Anvendelse. Er den Paaankende først paa Bærd, maa Modparten lade sit Andragende om ny Foretagelse henhvile; er den, der andrager om ny Foretagelse af Sagen, først paa Bærd, maa Paaanken stilles i Bero.

I §§ 297—99 omhandles det vigtige Spørgsmaal, hvad der kan gjøres til Gjenstand for prøvende Paafængelse af Højesteret, eller med andre Ord fra hvilket Synspunkt Højesteret kan rette og forandre Landrettens Behandling og Dom. Det er i denne Henseende ikke unberøstet Udvil, at Højesteret kan paafænde alle Spørgsmaal vedkommende Sagens Formalitet, forsaavidt de ikke ere ubelukkede fra at kunne paaankes derved, at Landrettens Afgjørelse i Koren er erklæret inappellabel, eller forsaavidt de ikke ere henvisne til at bringes frem ved Besværing, hvilket sidste Retsmiddel kun i Formen er forskjelligt fra Paaanke. Hensigten med den Række enkelte Exempler, som opregnes under Litt. a. til i, er ikke at udtømme alle de Tilfælde, i hvilke Paaanke kan finde Sted i Anledning af procesuelle Spørgsmaal, men kun dels at fremhæve nogle af de vigtigste og hyppigste dels at nævne nogle, med Hensyn til hvilke det maatte eller kunde være tvivlsomt, om de kunne være Gjenstand for Paaanke. Angaaende de under a., b. og c. nævnte Tilfælde er Intet særligt at bemærke. Under d. falder en Række af de vigtigste og hyppigste Formalitetsspørgsmaal. Med Hensyn til e. bemærkes, at Tilfældestæffe af de procesuelle Regler om Beviset inden

visse Gensæter maa afgive en Paaanskynd. Dette strider ikke imod Lovforslagets System. Det er saaledes klart, at Paaanske maa kunne finde Sted, naturligvis dog kun i Forbindelse med Stutningsdommen, naar Retten har fejlet i Henseende til den i § 179 omhandlede Kjendelse, navnlig i den Retning, at den har forømt at træde Bevis for Omstændigheder, som Højesteret anser for relevante. Ligeledes maa Paaanske kunne finde Sted, naar Retten har fejlet i Afgjørelsen af de i §§ 181 og 182 omhandlede Spørgsmaal; thi Hjønt disse Afgjørelser udvortes fremtræde som rene procesledende Bestemmelser, kunne de dog være i højeste Grad indgribende for Parten, og derfor bør de ikke undtages fra Paaanske. I saa Henseende behøver blot at mindes om, at Undladesen af at føre et Bevis ifølge § 182 efter Omstændighederne kan blive ensbetydende med Sagens Tab. Det Samme gjælder aabenbart ogsaa om de i § 181 Lit. a. og d. omtalte Afgjørelser, hvorimod det ikke saa ubetinget kan siges at gjælde med Hensyn til de i denne Paragraf under Lit. b. og c. omtalte Afgjørelser, antages, at Parters, Vidners og Spødsmands Afhørelse under selve Hovedforhandlingen er en for Bevisførelsens Udfald saa særdeles vigtig Sag, at Paaanske i denne Henseende maa tilstedes. Det kunde snarest synes, at Paaanske ikke burde indrømmes med Hensyn til den i § 181 Lit. e. omtalte Afgjørelse, da den kunde siges at være en rent indre Forretningsfag; men herved maa dog bemærkes, at det for vedkommende Part har en saa uhyre Vigtighed, at der indrømmes ham den fornødne Tid til at forberede hans Bevisførelse, at det ikke gaar an at afsløre Paaanske mod mulige Misbrug af Landretternes Myndighed i saa Henseende. At der ifølge Lovforslagets Princip ej kan være Noget i vejen for at tilstede Paaanske af de i § 184, jfr. § 186, omhandlede Bestemmelser om Bevisforhandlingens Udfættelse eller af de i § 187 omhandlede Afgjørelser, er klart. Derimod fremgaar det af Lovbestemmelsens eget Indhold, at der ikke kan være Tale om Paaanske af de i §§ 189 og 191 omhandlede Bestemmelser, som ere overladte til Rettens Formand. End-

videre maa Paaanske kunne finde Sted med Hensyn til Afgjørelserne vedkommende de enkelte Bevisers Hørelse, som omhandles dels i 2det Affsnits 2det Kapitel, jfr. § 194, dels under de enkelte Bevismidler, med Hensyn til hvilke sidste dog bemærkes, at Besværgelsesformen ifølge udtrykkelig Bestemmelse i Loven skal benyttes i en stor Del Tilfælde. Hvad derimod angaar Bedømmelsen af de førte Bevisers Kraft, da henhører dette Punkt til Sagens Realitet og falder saaledes ind under Reglen i § 299. Med Hensyn til § 297 Lit. f. behøves ingen Forklaring. Derimod skal med Hensyn til Lit. g. fremhæves, at efter Lovforslagets System er en fuldstændig Fremstilling af Sagens Fakta og Domsgrundene saa aldeles nødvendig, at Mangler i denne Henseende ordentligvis bør være en Annulations- og Hjemvisningsgrund; under andre Forudsætninger, f. Ex. en skriftlig eller halvt skriftlig Procedure, kunde det vel være tvivlsomt, om der burde tillægges Overrettedelsen af disse Forfættelser en saa ubetinget og gjennemgribende Virkning, eftersom Manglerne dog i Reglen for Overdomstolens Vedkommende kunne afhjælpes ved de Oplysninger, Alken indeholder; men i Udtaltes System, hvor selve Landretsdommen egentlig er det vigtigste afgørende Grundlag for Paaansen, jfr. § 300, maa de i §§ 267 og 268 givne Forfættelser strengt opretholdes. Den i § 297 Lit. h. indeholdte Regel er let at forstå; det er en Selvfølge, at der ikke bliver Spørgsmaal om Anvendelse af den saalidt som af den i Lit. g. givne Regel, naar Fejlen afhjælpes ved den i § 283 omhandlede Fremgangsmaade. Angaaende Lit. i. er Intet særligt at bemærke.

Om Virkningen af, at Landretten har fejlet i Henseende til Processualia handles i § 298. I det Væsentlige ville her den nu gjældende Rets Grundfættninger passe. Dog er at mærke, at Lovforslaget ikke fordrer, at Højesteret skal annullere, blot fordi en procesuel Fejl er begaaet, selv om den henhører til de i § 297 Lit. a til i specielt angivne, men det henstilles til Retten at afgjøre, om der efter Omstændighederne i det enkelte Tilfælde er Grund hertil. Det vil altjaa kunne tages Hensyn til, om den begaaede

Reil virkelig har hørt nogen skadelig følge for Parterne eller Sagens Behandling. Under Højefferet, at der maa tillægges den begaaede Reil Agtlybhedsvirkning, vil der indtræde Annullation (total eller partiel) med eller uden Hjemvirkning. Paastaaes der ikke Hjemvirkning, bliver en saadan selvfølgelig aldrig at bestemme i Embeds Medfør, efter som Parterne have Lov til at blive staaende ved at faae det Stedfundne omstødt, uden at noget Reil sættes i Stedet. Men naar der fremsættes Hjemvirkningspaastand, maa Højefferet bestemme, fra hvilket Punkt i Processen den nye Behandling skal begynde. Dog seer Lovforslagets Grundtænkninger med sig, at Hovedforhandlingen ikke kan deles, hvorfor en Reil ved denne altid maa medføre, at den hele Hovedforhandling skal gjentages.

§ 299 handles der om Paaanten i Anledning af Sagens Realitet. Det følger af Lovforslagets hele System, at Paaante kun kan finde Sted i Anledning af, at Landretten har fejlet i Henseende til den materielle Ret eller dens Anvendelse eller i Henseende til den rettlige Virkning og Dpfattelse af Faktum, saaledes som dette maa antages at stille sig efter den i Dommen indeholdte Fremstilling i Forbindelse med Sagsfremstillingerne og Sagens Dokumenter i og for sig betragtede. Virkningen af, at Landretten befindes at have fejlet i de nævnte Retninger, er ikke, at den stedfundne Behandling ubetinget kasseres og en ny foretages med eller uden Forpligtelse til at følge Højefferets Anstuelse, men det er Lovforslagets Mening, at Højefferet, forudsat at Behandlingen ikke lider af processuelle Mangler, skal, saavidt dette ifølge Sagens Betslæsenhed er muligt, paafjende Sagen umiddelbart paa det foreliggende altsaaefte Grundlag, uden at Kassation behøves. Der er altsaa ikke her Tale om det Rettsmiddel, som er bekjendt fra den fransk-tyske Proces under Navn af Kassation, og hvis Hensigt ikke er at fjerne Parterne Ret, men kun at opretholde Genheden i Rettsanvendelsen; men her er Tale om en Revision af Landretsdommen i Parternes Interesse, hvilket Rettsmiddel i Principet er af samme Natur som Appel i egentlig Forstand, men kun forskjellig herfra i Henseende til Omfanget

af det, der kan tages under Paafjendelse af Overdomstolen. Man kan derfor med Rette sige, at den heromhandlede Paaante maa betragtes ikke som en ubdelt Kassationsrefus, men som en begrænset Appel. Denne Princip-forskel vser sig strax i Maaden, hvorpaa Rettsmidlets Omfang bestemmes. Thi medens ved Kassationsrettsmidlet Synspunktet er det, at alt det Konkrete helles bort, og at Provelsen kun udstrækker sig til de til Grund for Afgjørelsen liggende almindelige Retstænkninger, og medens Kassation nægtes, saafort det blot er givet, at vedkommende Domstol ikke er gaaet ud fra urigtige Forudsætninger om den gjældende Retts Indhold, er ved det i Lovforslaget omhandlede Rettsmiddel Synspunktet det, at saa meget skal kunne undergives Højefferets Provelse, som det blot er muligt, uden at komme i Strid med den Regel, at Højefferet ikke maa tilegne sig noget Overfløn over Landrettens Skjøn over Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, der ifølge deres Natur ej umiddelbart forelægges Højefferet. Det bestemmes derfor i § 299 ikke blot, at Paaante til Højefferet til Underkjendelse og Forandring af Landrettens Dom kan finde Sted, naar Landretten har fejlet i Dpfattelsen af den materielle Ret, men der tilføjes „eller dens Anvendelse paa det foreliggende Tilfælde“, og § 299 bliver end ikke staaende herved, men tilføjer ogsaa Paaante, naar Landretten formenes at have fejlet i Henseende til den rettlige Virkning og Dpfattelse af de i Dommen som bevisst antagne Kjendsgjeringer eller af Sagsfremstillingerne eller de fremlagte Dokumenter i og for sig betragtede. Derimod kan Højefferet ikke underkjende Landrettens Bedømmelse af Resultatet af en Bevisførelse ved Vidner, Syn og Skjøn eller Parternes personlige Afværelse, hvad enten Landretsdommen stottes paa de nævnte Bevismidler alene eller paa disse i Forbindelse med fremlagte Dokumenter. Reglen bliver altsaa, at Højefferet kan prøve Landrettens Dom, forsaavidt det ikke er nødvendigt til den Hensigt at gaa ud over det Materiale, der foreligger ifølge § 300; den i Landretsdommen indeholdte Dpfattelse angaaende hvilke Kjendsgjeringer, der ere at anse som

beviste ved den stedfundne Bevisforelse, maa tages til Udgangspunkt. Om Landretten forsaaridt har fejlet, kan Højesteret ikke bedømme; men vel, om der — Landrettens Opfattelse af Sagens Sammenhæng forudsat — iøvrigt er dømt rigtigt. Denne Opfattelse tillader at ubstrakte Højesterets Bedømmelse udover det rent Retlige, og gjør det muligt at henlægge til den ogsaa saadanne faktiske Skjøn, der ene og alene foretages paa Grundlag af skriftlige Akter, og hvor Landretten forsaaridt ikke har havt andre Kundskabsilder end Højesteret. Der er derfor i Principet ingen Grund til at udelukke Højesteret fra selvstændig at bedømme, hvorledes et Dokument eller en anden bevist Villieerklæring skal forstaaes, om et tilhørende Samtykke kan siges at resultere af de foreliggende Omstændigheder og deslige, naar kun de fornødne faktiske Data for saadanne Skjøn virkelig ere givne. Hvis de altsaa — hvad i Reglen vil være Tilfældet — indeholdes i Dokumenter, i de skriftlige Sagsfremstillinger eller i Landrettens Dom, er der ingen Hindring for, at Højesteret ogsaa paa dette Omraade kan udøve sin prøvende og betygtende Virksomhed. Hvor der ingen særskilt Bevisforelse finder Sted, men hvor Parterne ifølge § 176 plædere Sagen blot paa Grundlag af Sagsfremstillingerne og Dokumenterne, er der saaledes ingen Grund til, at Højesteret skulde være indskrænket i sin Bedømmelse af Forholdet, men den kan paaahjende det i samme Omfang som Landretten. Der foreligger i saa Fald ganske det Samme for Højesteret som for Landretten, og det kommer derfor ikke i Strid med Umiddelbarhedsprincippet at tilstede Højesteret Prøvelsen af Landretsbehandling i dens hele Udtrækning. Anderledes stiller det sig derimod, hvor der ved Siden af de skriftlige Dokumenter har været fort Vidner eller andre lignende Beviser for at oplyse Dokumentets Mening eller bestyrke eller svække dets Virkning. Thi under denne Forudsætning er der Spørgsmaal om at bedømme Værdien af Beviser, hvis Forelse ikke gjencaptages for Højesteret, og her til kan Højesteret efter Umiddelbarhedsprincippet ikke være kompetent. Det vil saaledes (jfr. ovenfor S. 18—19) ikke være nødvendigt at

hjemvise Sagen overalt, hvor Højesteret underkender Landrettens Opfattelse, men det vil vel endog i Reglen være muligt for Højesteret paa det foreliggende Grundlag strax at affige endelig Dom i Realiteten. Imidlertid kan der dog forekomme Tilfælde, hvor der ikke vil foreligge det fornødne Materiale, for at Højesteret strax kan affige endelig Dom, uden at dette kan siges at fyldes nogen procesuel Kejl af Landretten eller nogen Forjættelse af Parterne. Det gjælder navnlig, hvor en Deling af Realitetsproceduren ved Landretten har fundet Sted, jfr. § 273, esr. § 102. Hvis Sagen af Landretten er afsjort paa en enkelt Søgsmålsgrund eller Indsigelse, idet yderligere Procedure efter denne dens Opfattelse bliver overflødig, medens Højesteret underkender Landrettens Mening herom og ikke anser Søgsmålsgrunden eller Indsigelsen for afsjorende, foreligger der et Tilfælde, hvor Parterne efter Højesteretsdommen maa stedes til forsat Procedure af Sagen, idet de maa indtage samme Stilling, som om Landretten allerede var kommen til det Resultat, som efter Højesteretsdommen nu maa ansees for det rette, med Hensyn til Søgsmålsgrunden eller Indsigelsen. Ligesom de altsaa, hvis Landretsdommen havde forlæst den særskilt procederede Søgsmålsgrund eller Indsigelse ifølgelig at gedsjende den, derefter havde maattet stedes til forsat Procedure af Sagens øvrige Realitet, saaledes maa nu det samme Resultat indtræde, da Højesteretsdommen træder ifølgelig Landretsdommen. Der maa gives dem Lejlighed til at gjencaptage Sagens Procedure fra det Punkt af, hvorpaa den vilde have staaet, hvis Landrettens Dom havde været enslydende med Højesterets. I Mangel af en bedre Betegnelse kan man sige, at de altsaa maa kunne jordre Sagen hjemvist til forsat Behandling fra det Punkt af, kun at det da vel bemærkes, at Ordet „Hjemvisning“ her bruges om en Henviisning til ny Procedure, der ikke er foranlediget ved nogen procesuel Kejl.

I nær Sammenhæng med Reglerne om Højesterets Kompetence i Paasættelsfælde staa Reglerne i § 300 om Grundlaget for Højesterets Paasjendelse. Det første og vigtigste

Aftagte er naturligvis Landsrettens Dom i Forbindelse med de under Sagen afsagte Kjendelser. Selve Dommen skal nemlig ifølge § 267 indeholde en fuldstændig Fremstilling af Sagens Faktum i det Omfang, hvori Dommen bygges paa det. Og for at Højesteret i Dommen skal kunne finde tilstrækkelig Grundlag for Paafjendelsen, ogsaa hvor dens juridiske Opfattelse maatte afvige noget fra den, som Landsretten har gjort gjældende, er det i § 267 foreskrevet, at Kjendtgjæringer, som have været Gjenstand for Parternes Forhandling, men som efter Rettens Opfattelse af Sagen ikke komme i Betragtning, skulde medtages i Dommen, naar Retten kjenner, at der dog muligvis af Højesteret kan blive tillagt dem Betydning, ligesom det er foreskrevet, at Dommen skal udtale sig angaaende Kjendtgjæringer, der have været Gjenstand for Forhandling under Sagen, naar dette begjæres af Parterne. Der er altsaa tillagt Parterne en ligesom Ret til at bevise en Udtalelse angaaende Bewiset for omhandlede Kjendtgjæringer, som efter deres Mening kunne blive af Betydning ved Højesterets Paafjendelse af Sagen, og dersom Landsretten undlader efter Paastand at udtale sig i Dommen, udgjør dette en procesuel Fejl, som kan medføre Annulation og Hjemvisning. Forfornede Parterne selv at vaage over, at Landsrettensdommen udtaler sig angaaende slige Data, der eventuelt kunne komme i Betragtning ved Højesteret, maa de selv tilskrive sig Selgerna, dersom Højesteret kommer til at jagne Bewis for Omstændigheder, der efter dens Opfattelse vilde være af Betydning (ovenfor S. 19), men for dog saavidt muligt at hjælpe dem, er der i § 267 givet Landsretten, naar den selv kjenner, at der muligvis af Højesteret kan blive tillagt disse Kjendtgjæringer Betydning, Opfordring til at udtale sig over disse. Forfornede i saa Henseende fra Landsrettens Side udgjør imidlertid dog ikke en saadan procesuel Fejl, som kan medføre Hjemvisning; herom bliver der kun Spørgsmaal, hvis Parterne have forlangt en Udtalelse og denne ikke er givet. Hvad Kjendelser angaar, er der i § 268 givet Regler sigtende til at bevise, at de fornævnte Momenter til at bedømme

deres Rigtighed kunne komme til at foreligge skriftligt. Foruden selve Landsrettens Dom, der, som bemærket, er det første og vigtigste Grundlag for Højesterets Paafjendelse, maa ogsaa uavnes Sagsfremstillingerne, forsaavidt det af disse i ethvert Hald i Forbindelse med Tillægstilførslerne i Retssprotokollen, se § 169, i Reglen fremgaar, hvad Parterne benytte og hvad de indbringe eller tilbyde, og dernæst de som Bewis producerede Dokumenter, hvilke navnlig vilde være Grundlag for Højesterets Dom i de vistnok talrige Tilfælde, hvor ingen særlig Bevisførelse i Henhold til § 179 ff. har fundet Sted, men hvor Sagen er procederet og Landsretten har domt uden en saadan i Henhold til § 176, jfr. § 178.

Medens Paaankens Omfang i Lovforlaget er begrænset af Hensyn til Umiddelbarhedsprincipets Forordninger, er dets Grundfæstning idovrigt at aakne den størst mulige Afgang til Paaanke. Der opstilles derfor ingen Paaankesærdi (summa appellabilis), men enhver af Landsretten i første Instants truffen Afgjærelse kan ifølge § 301 paaankes til Højesteret. Da som en Folge heraf Kjendelser i Anledning af Parters, Vidners og Synsmænds Afhørelse kunne paaankes til Højesteret, naar Afhørelsen — hvad der er det Regel-mæssige — foregaar ved Landsretten, har man ment, at det vilde være det mestefte at lade samme Regel gjælde, ogsaa hvor Afhørelsen undtagelsesvis er henlagt til en Underret, idet denne i saa Fald maa tænkes ganske at træde i Landsrettens Sted, jfr. § 301 1ste Stykke.

I §§ 302, 303 og 304 indeholdes Reglerne om Paaankesfristen.

Med Hensyn til Paaankesfristen følger Lovforlaget et System, som er meget forskjelligt fra det nu gjældende. En af de Omstændigheder, der i den gjældende Ret i saa særdeles høj Grad begunstiger Processernes Udvalning, er ifør det, at Paaankesfristerne ere eksempelvis lange, saa at en Part under aldeles normale Forhold har en Tid af 6 Maanedere til at betænke sig, om han vil appellere til Overretten, og en Tid af 1 Aar og 6 Uger til at betænke sig, om han vil appellere til

Højesteret. Og hvad der er det Bæste, disse lange Frister kan Parten blot ved at betale et ringe Gebyr for en Oprensingsbevilling forlænge til hele tre Aar. Det synes aldeles urimeligt at indrømme saadanne Betænkningstidfrister. Under almindelige Forhold, hvor Parten kommer til Kundskab om Dommen strax, naar den offentliges, jfr. § 274, kan han ligesaa godt tage sin Bestemmelse, om han vil appellere eller ikke, inden en langt kortere Tid. At der maa sees ham fornøden Tid til at raadføre sig med en Sagfører, er klart, men mere behøves der heller ikke. Lovforslaget er derfor gaaet ud fra, at en meget betydelig Afkortelse af Paaanskrifterne i ethvert Tilfælde maa finde Sted. Herved kommer da et andet Hensyn frem. Det vilde unødværlig være forbundet med store Fordæle, dersom det kunde bringes dertil, at Eksekutionsfristen faldt sammen med Paaanskriften, saaledes at paa den ene Side en Dom i Reglen ikke kunde eksekveres, saalænge det var muligt at paaanske den og saaledes at faae den forandret, og paa den anden Side det ikke var muligt at paaanske en Dom, naar den var eksekveret og saaledes en Tingens Tilstand tilsejtragt, som det ofte er vanskeligt at faae forandret, naar Paaanken maatte føre til et andet Resultat end Underrettens Dom. Dette kan kun naaes ved at sætte Paaanskriften til en forholdsviis kort Tid, thi Eksekutionsfristen maa naturligvis ikke være ret lang. Lovforslaget har valgt 4 Uger som en Tid, der formentlig i begge Henseender kan være passende. Som Eksekutionsfrist danner en Frist af 4 Uger en passende Mellemvej mellem den nu gjældende Eksekutionsfrist ved Overret (8 Uger) og ved Underret (15 Dage), hvorhos bemærkes, at ifølge Lovforslaget er der Afgang til ekstraordinært at opnaa en Afkortelse af bemeldte Frist. Som Appelfrist bestragtet maa 4 Uger i Reglen anses for tilstrækkelig. Andre Landes Erfaring synes at vise dette. I den ældre almindelige tyske Proces var Appelfristen kun 10 Dage, i den franske Proces er den nu 2 Maaned, i den preussiske Proces 6 Uger, i den württembergste 1 Maaned, i den bayerste 30 Dage, i Civilprocesloven for det tyske Rige af 1876

1 Maaned. Næstnok regnes de angivne Frister efter de nævnte Love fra Dommens Forkyndelse og ikke fra dens Afgjælte, men da Lovforslaget bestemmer, at Parterne skulle kaldes til at høre Dommen offentlig og de saaledes strax lære den at kjende, bliver det i Virkeligheden den samme Regel. Stulde i et enkelt Tilfælde Parten virkelig uden egen Skyld være forbleven uvidende om den afgjorte Dom, vil han kunne faae Tilladelse til Paaanske efter den sædvanlige Fristes Udløb i Genhold til § 303, jfr. § 304. Ved disse Paragrafer aabnes der en Afgang for Parten til at faae Sagen ind for Højesteret, naaet den ordinære Fristes Udløb, naar der oplyses Omstændigheder som undskylder, at den ordinære Ansøkrift er benaaget ubenyttet. Lovforslaget gaar ud fra, at det fremtidig ikke kan være Tale om at henlægge den heromhandlede Myndighed til Administrationen i Form af Oprensingsbevillingens Meddelelse eller deslige, men at en juridisk Bedømmelse og Afgjærelse af Sagen maa finde Sted. Derfor er det i § 304 overdraget Højesterets Formand at sammentræde med 2 Medlemmer af Retten til et Slags Udvalg for at prøve Andragender af denne Art. Formerne herved bør være saa simple som muligt. Højesterets Formand kan bestemme, om Modparten bør høres, hvilket ikke altid er nødvendigt, navnlig naar Andragendets Fortættelse besluttet, ligesom han ogsaa kan paalægge Andrageren at fremskaffe de Beviser for de paaberaabte Grunde, som anses fornødne. Paa dette Punkt viser Lovforslaget en Aftagelse fra Principet om Bevisførelsens Umiddelbarhed, hvilket retfærdiggjøres, dels derved, at det overhovedet ikke stemmer med Højesterets hele Virkefæde og Indretning, at Vidner føres for den, dels derved, at den Bevisførelse, hvorom her er Tale, ikke behøver at have en saa exakt og fuldstændig Karakter som med Hensyn til Hovedsagen selv, da Højesteret i det Hele maa antages at ville tillade Sagens Paaanske, naar blot de paaberaabte faktiske Omstændigheder bringes til en stærk Sandsynlighed. Tilfødes Paaanken, har vedkommende Part at meddele Modparten dette i Forbindelse med den i § 306

omhandlede Tilfændebevæelse, for at denne kan se, at behørig Hjemmel findes til den for siglidige Paaanke.

I § 305 udtales for Fuldstændigheds Skyld dels den Regel, at Paaanke er udeluttet, naar Anskriften er udløbet og Sagens Fremme ikke tilstødes i Genhold til § 304, idet dermed skal fremføres, at i saa Fald gives der ingen yderligere Afgang til at faae Sagen frem, intet extraordinært Retsmiddel i saa Henseende, dels den i og for sig selvstændige Sætning, at Paaanke udelukkes ved udtrykkelig eller tiltiende Renunciation, i hvilken Henseende bemærkes, at der ikke kan gives nogen nærmere Bestemmelse af, hvornaar tiltiende Renunciation maa siges at foreligge, men i saa Henseende maa de samme almindelige Grundsaetninger som nu komme til Aendelse. Kun forsaavidt er en positiv Regel tilføjet, som det i Lit. b. 1ste Punktum er fastsat, at Afstald paa Paaanke ikke guldigen kan gives, forend efterat det Retstoket, om hvis Paaanke der er Tale, er affagt. Hensigten hermed er at udelukke det Misbrug, for hvis Udveelse den gjældende Ret neppe indeholder nogen Hindring, at den i Retssforholdet svagere Part skulde blive nødt til allerede paa Forhaand ved Retshandlens Stiftelse at frastrive sig Appel, Noget, der, hvis det antog en stor Udstrækning og blev til sædvanmæssig Vedtagelse i større Klasser af Retshandler, vilde afstedkomme en virkelig Indstrækning i den Afgang til Domstolene, som regelmæssig der staa aaben for alle.

Det vilde vistnok være ubilligt at forbyde, at en ankende Part allerede inden Udløbet af den korte Paaanketfrist skulde have indbragt Sagen for Højesteret, hvortil efter Lovforslagets Procesmaade idetmindste maatte forendes, at Anskrift var udarbejdet og indsendt paa Justitskontoret for at forsynes med Berammelsespaategning. Det, Parten har at iagttage inden Paaanketfristens Udløb, er derfor efter § 306 blot at erklære Paaanke ved en simpel Meddelelse til Modparten. Retsvirningen af denne Erklæring er da (jfr § 307), at Parten enten inden 4 Uger har at tilstille Modparten formeligt Anskrift eller anses for renuncerende paa Paaanke, hvorend altsaa Lands-

rettens Dom bliver endelig. Denne Regel kan vistnok ikke kaldes for streng. Den ankende Part faaer saaledes i Virkeligheden mindst 8 Uger til at udarbejde sit Anskrift, hvilket maa anses for en aldeles tilstrækkelig Frist, især da der efter Lovforslagets hele Paaankesystem ikke er Tale om at samle Beviser eller deslige, men kun om at overveje og fremskille den juridiske Side af Sagen. Enhver af Parterne maa kunne optræde som selvstændig Appellant. I saa Fald bør han inden foranrente Frist og paa Lovbetsalets Raade iværksætte de fornødne Skridt til Paaanke. Hvis begge Parter selvstændigt paaanke, vil de tvende Paaanker være at fremme til samlet Forhandling og Paafendelse. At den ene Parts Paaanke forsaavidt maa gjøres afhængig af den andens, at den naturligvis ikke kan antages, naar Sagen allerede er paafendt ifølge denne sidste Paaanke, er klart. Men for at forebygge Forvirring og Gjentagelse vil det være hensigtsmæssigt at bestemme, at Modpartens Paaanke skal fremmes saa betimeligt, at de tvende Anker i Forning kunne gjøres til Gjenstand for Hovedforhandling.

I §§ 307 og 308 omhandles den foreberedende Skriftvevling, som skal gaa forud for den mundtlige Hovedforhandling i Højesteret. Det ligger i Sagens Natur, at Skriftvevlingen paa dette Stadium af Sagen, hvor Landretsdommen foreligger og giver et fuldstændigt Billede af Sagen, kan indskrænkes meget. Den paaankende Part maa foruden de i § 307 Lit. b og c omhandlede rent forretningsmæssige Meddelelser i sit Anskrift fuldstændigt og tydeligt angive Ankegrundene og den eller de Paaastande, han i Genhold hertil nedlægger, men yderligere Angivelse af Sagens Gjenstand behøves ikke, da Landretsdommen især vil afgive fornøden Oplysning, jfr. § 307. Modparten maa ubetinget under Udvevlingesfølge, jfr. § 319 3die Stykke, meddele, hvilken Sagfører eller anden Mand i København, der skal træde i hans Sted med Hensyn til procesuelle Meddelelsers Modtagelse, jfr. § 308 1te Stykke, men til denne simple Handling, hvortil der indrømmes ham 2 Uger, indskrænker hans Forpligtelse sig ogsaa, naar han kun vil modsætte sig Paaankens Tjemed og han

ikke attraar nogen Forandring i Landsrettens Dom, naar han altsaa, for at bruge et juridisk teknisk Udtryk, ikke vil se sig frifunden for den Paaankendes Tiltale. Vil han derimod anstille selvstaendig Paaanke, eller med andre Ord kontrapaaanke, paabylder det ham at tilfille den Paaankende et Tilvaarskrift, der indeholder fornøden Oplysning om Kontraankens Gjenstand og Hensigt, berunder den eller de Paastaaende, der agtes nedlagte, idet hans Stilling da bliver analog med den oprindelig Paaankendes og derfor udtraer en lignende Forberedelse, som denne ifølge § 307 skal tilvejebringe. Det synes billigt, at naar den ene Part paaanker, maa den anden Part — selv om han ikke har anstillet selvstaendig Paaanke — hermed altid blive berettiget til ogsaa fra sin Side at angibe Dommen, ved hvilken han maaffte vilde have afskierret, hvis den var forebleven upaaanket. Det gaar derfor ikke an at udelukke Kontrapaaanke, fordi vedkommende Part har ladet de 4 Uger udløbe uden at foretage Noget, jfr. § 306. Denne Tanke er udtrykt i § 309 1ste Stykke. Det ligger fremdeles i Lovforslagets hele Dpfattelse af dette Forhold, at Kontraanken ikke behøver at indledes ved noget særskilt processuelt Skrift, men kan iværksættes simpelt hen ved Paaankens Dptagelse i Tilvaarskriftet paa den i § 303 sidste Stykke angivne Maade. Medens den selvstaendige Paaanke, som Medparten fra Begyndelsen af maatte anstille paa regelmæssig Maade, jfr. § 306, selvfølgelig kan fremmes aldeles uden Hensyn til den anden Parts Paaanke, synes derimod den rene og blotte Kontrapaaanke (hvad andensteds kaldes Adhæsion) at maatte falde bort, naar Hovedsagen afvises, hvoerimod det dog ikke findes at kunde tillades vedkommende Part at bringe den til at bortfalde ved vilkaarlig at hæve Hovedsagen (jfr. § 310).

Hovestifterne i § 311 behøve neppe nogen nærmere Forklaring.

§ § 312—315 fremstilles Reglerne om Hovedforhandlingen ved Hovestret. Det gaar ikke an at bestemme, at Sagen skal plædere til den i Berammelsespaategningen (§ 307 kltr. c) angivne Tid, men det maa være en Regel, at fra den Tid af maa Parterne være

rede til at plædere Sagen, naar den efter sin Tur falder til Foretagelse. Den Dag, Sagen efter Berammelsespaategningen falder i Rette, foregaar derfor ikke Andet, end at Ankestiftet og eventuelt Tilvaarskrift overgives til Retten, som da fastsætter en Tid til Plæderingen, hvis Sagen overhovedet skal behandles mundtlig, eller anordner skriftlig Indlægsværling til de respektive Andragenders og Paastandes Begrundelse, derjom Sagens Bestaaenhed undtagelsesvis findes at kræve dette. De i denne Paragraf omhandlede processuelle Foretagender ere saa lidet betydende, at de ikke behøve at foregaa for den samlede Ret, hvis Tid let kunde blive formeglet optaget og splittet herved, men det vil kunne overlades en Komitee af Hovestrets Formand i Forbindelse med 2 af Rettens Medlemmer at træffe de omhandlede Bestemmelser. Den mundtlige Plædering for Hovestret foregaar efter de i § 313 indeholdte nærmere Regler, der neppe behøve yderligere Begrundelse.

Med Hensyn til § 314 bemærkes, at naar Paaanke skal være ikke en ny aldeles fri Forhandling af Sagen, men en virkelig om end til et vist Omraade indskrænket Provelse af den foreliggende Dom, maa den hele Forhandling i Hovestret nødvendigvis bevæge sig paa og være bunden til det foreliggende Grundlag. Man kan forsaavidt, naar man vil stille Sagen skarpt, gjerne sige, at Paaankeproceduren for Hovestret ikke er eller kan være en virkelig mundtlig, men i Grunden er en skriftlig Procedure med en mundtlig Slutningsforhandling. Den er i sit Væsen kun en Kritik af Landsrettens Dom (eller Kjendelse), ikke en ny fri Undertagelse og Diskussion om Sagen selv. Deraf følger for det første, at den hele Forhandling maa knytte sig til og dreje sig om Landsretsdommen og ikke kan gaa udenfor denne, ikke kan inddrage Momenter, som ej ere optagne og behandlede i den. Dernæst kræver Hensynet til Forhandlingens Grundighed og Paalidelighed, at Parterne maa forberede den ved forud at angive deres Ansætt. Det maa opgives, hvad de have at udsætte paa Landsretsdommen og hvortledes de som en Folge heraf vil have den forandret og rettet, og hertil maa Diskussionen i Reg-

ten indskrænke sig. Proceduren for Høje-
steret bliver saaledes væsentlig betinget og bun-
den, dels derved, at den overhovedet alene
gaar ud paa at frittere den foreliggende
Dom, dels derved, at endog denne Kritik kun
kan betyde sig indenfor de opgivne Ansegrun-
des Kred. I Overensstemmelse med disse
Grundtætninger er § 314 1ste og 2det Stykke
affattet. Imidlertid bør der dog gives Høje-
steret en Myndighed til, naar særegne Grunde
tale derfor, at tillade Forandring i Paastanden
og Fremførelse af nye Anse- eller Kontraanse-
grunde, jfr. § 314 sidste Stykke. Dels kan
der tænkes Omstændigheder, som undskyldte
Partens Fremgangsmaade, saaledes at det
ville være ubilligt at udelukke ham fra at
fremkomme med de nye eller forandrede Paa-
stande eller Ansegrunde, dels tjener det, at
Højeesteret har en saadan Myndighed, til at
forebygge smaalige Kvistigheder og ubetydelige
Kvistigheder, som aldeles ikke kunne skade Mod-
parten. Den mundtlige Forhandling for Høje-
steret har altsaa egentlig kun til Djemed videre
at udvikle og navnlig ved juridiske Deduk-
tioner at begrunde de i det skriftlige Grund-
lag fastslaaede Anse eller Kontraanser. For
at denne Forhandling ikke skal ske ud fra
dens egentlige Gjensand, og for at Retten kan
være tilstrækkelig forberedt paa Retstvisterne,
er det nødvendigt, at Højeesteretsdommerne nøje
skende Ansekriften og Tilsvaarskriften. Men
dette bliver ogsaa muligst ved Bestemmel-
serne i § 312. Thi i Mellemtiden mellem
det i denne Paragraf omhandlede forberedende
Møde og den egentlige i § 313 omhandlede
mundtlige Forhandling kan Retten gjøre sig
bekjendt med Processkrifternes og tillige studere
det juridiske Spørgsmaal, forsaavidt som dette
ifølge sin Natur nødvendigvis nøgen Forbe-
redelse ved Vækning i juridiske Værker, Doms-
samlinger eller deslige.

Forkriften i § 315 forstaaes let. Det
er hensigtsmæssigt at udelukke enhver Sammen-
banding af Spørgsmaalet om Paaansens Afvæ-
ning og Sagens Realitet. Derfor er en Sondring
i Proceduren af disse Spørgsmaal, forsaavidt
de rejses af Parterne, befalet, og det er til-
lige bestemt, at Retten skal, forinden Realitets-

proceduren begynder, undersøge, om der er no-
gen Grund til Afvæning i Gæbets Medfør.

Reglen i § 316 er ganske naturlig og
konsekvent, naar det fastholdes, at her handles
om en virkelig Prøvelse eller Kritik af Landsrets-
dommen, ikke derimod om en ny og ubunden
Forhandling af Sagen for en højere Dom-
stol. Den stemmer derfor ogsaa overens
med den gjældende Ret, der netop har det til-
fælles med Forforslaget, at den opfatter Appel-
len som en Prøvelse af den underordnede
Rets Dom, som en Underjættelse af, om der er
dømt rigtigt eller fejlagtigt. At denne Prø-
velse kun kan strække sig saalangt, som den
ankende Part ønsker, følger af den i Civil-
processen herskende Forhandlingsmaxime (ne
procedat iudex ex officio).

At Dommen skal afgiges saarest muligt
efter Forhandlingernes Slutning, og at ingen
nye Sager maa foretages, forinden Dommen
er afsagt, er en Folge af den mundtlige For-
handlings Natur, som kræver, at Dommeren
maa have de stedfunde Debatter i fuldkom-
men frist og ublandet Erindring ved Dom-
mens Afgivelse.

Reglen i § 317 kræver ikke nogen sær-
lig Begrundelse paa dette Sted.

I § 318 omhandles, hvortledes der skal
gaaes frem, naar Sagen af Højeesteret hjemvistes
være sig efter § 298 eller § 299. For-
maalet er at gjøre Fremgangsmaaden saa
simpel og let som muligt. Derfor foreslaaes
det, at den interesserede Part kan henvende
sig til Landsrettens Formand med skriftlig Be-
gjæring om Sagens Foretagelse og lade ham
indkalde Modparten til et berammert nyt
Møde, hvilket er den simpleste Indkaldelses-
form (§ 122). Sagen erklæres i dette Møde
for gjenoptaget, og Parterne maa nu foretage,
hvad deres Interesse foreskriver dem med Hen-
syn til Sagens fornyede Behandling. I
mange Tilfælde maa der vel begynde med at
give Meddelelse til Foretagelsen af det, som
der efter Højeesterets Opfattelse skal være
Afgang til at saae foretaget, og Sagen maa
da, naar den er bragt tilbage i det rette Spor,
forfattes i Overensstemmelse med de almin-
delige Regler. Forsaavidt den tilstedeværende

Hjel i Landrettens Behandling medfører, at en hel ny Dom maa affiges — hvad naturligvis som oftest vil være Tilfældet — vil dette have til Følge, at Revisforelsen, forsaavidt en saadan har fundet Sted, maa gjen- tages. At Landretten ved Sagens Behandling og Afgjorelse skal følge de af Højesteret i Gjenvisningskommissionen udtalte Anførelser, maa under det nye System være Regel, ligesom det er det nu. Naar i den fransk- rypiske Ret en anden Regel gjælder med Hen- syn til Kassationsretten, hænger dette sammen med Opfattelser og Anførelser, som ere frem- mede for Lovforslagets hele System.

De i § 319 indeholdte Regler om Føl- gerne af Udeblivelse ved Højesteret ere stem- mende med Forhørets Natur og Lovforslagets almindelige Grundfætninger om Følgerne af Udeblivelse. Hvad Paragrafens første Stykke angaar, behøver dette neppe nogen Motivering. Det fastsætter de samme Følger af den paaan- sendte Parts Udeblivelse, som Lovforslaget op- stiller i første Instans med Hensyn til Sag- søgeren, og som ogsaa gjælder nu. At Mod- partens Ret til at faae Rest og Tæring er afhængig af, at han har afgivet den i § 308 omhandlede Meddelelse, hænger sammen med, at han overhovedet er at anses som udebleven, naar han forsommer det, selv om han indfinder sig i Retssynet, ifr. Paragrafens sidste Stykke. Udebliver den Ankendes Modpart, hvortil ogsaa hentygges, at han møder uden forud at have givet den i § 308 omhandlede Medde- lelse, er den Ankende besjætet til ikke desto- mindre mundtlig at udeille Sagen i Genhold til Anførelset og derefter indlade den til Dom, og den udeblivende Modpart taber ikke blot sin Kontraante, men ogsaa Adgangen til at tage til Gjenmøde med Paaanten. At den Ankende ikke i sit mundtlige Foredrag kan gaa udenfor Anførelset, fremgaar allerede af den almindelige Grundfætning i § 314.

I sidste Stykke af § 319 fastsættes det, at den Paaankendes Modpart skal afgive den i § 308 1ste Stykke omtalte Meddelelse, dersom han overhovedet vil modsætte sig Paaankens Dø- med, og dette gjenføres derved, at han an- sees for udebleven, hvis han forsommer den omprøvede Meddelelse. Denne Følge kunde

maaflæe synes noget streng. Men der gives intet andet brugeligt Middel, hvorved Over- holdelsen af Forkriften i § 308 1ste Stykke kan fremtvinges, og det maa paa den anden Side erindres, at det, § 308 fordrer, er noget saa Simpelt, at Forbringningen til Parten om dets Foretagelse er overmaade let at efterkomme. Naar den Ankendes Modpart vil kontraantaanke, maa han selvfølgelig forud gjøre Meddelelse herom i et Tilførskrift, og Undblivelse heraf maa i Reglen medføre, at han anses for udebleven paa samme Maade som den Ankende, naar denne forsommer at meddele Anførelset. Da imidlertid et Tilførskrifts Affattelse kræver moden Overvejelse og derfor Tid, kan det undertiden stille sig saaledes, at de 2 Uger, som ifølge § 308 regelmæssigen leveres til at tilvejebringe det, ikke vilde være tilstrækkelige, og derfor aabnes der ved § 319 for den Part, som ej har kunnet blive færdig med Tilførskriftet i rette Tid, en Adgang til at afværge Retstak herved og indbente det For- sømte.

b. Besværing til Højesteret.

Det er en Ufuldkommenhed ved den nu gjældende Retsserfatning, at der kun havee een Form, hvorunder underordnede Retters Afgjorelser kunne undergives højere Retts Pro- velle, nemlig den formelige Appel. Som en Følge heraf skal hele det samme betydelige og langsomme Apparat sættes i Bevægelse, naar man vil indbringe en eller anden mindre vigtig Af- gjorelse af et formelt Spørgsmaal, j. Ex. af en Inhabilitetsindsigelse, for højere Ret, som naar den for Sagens Realitet afgjørende Dom paaankes. Gaaflø afset fra Spørgsmaalet om mundtlig eller skriftlig Procedure er dette en Mangel ved Rettergangen, som er ejendommelig for os og ikke findes andre Steder. Der bør indrettes en simple og mere formløs samt derhos tillige hurtigere Paaante i lige mindre vigtige formelle Spørgsmaal. Det har Lov- forslaget gjort ved at opstille Besværing som et Retsmiddel ved Siden af den egentlige Paaante. Synspunktet for dette Retts- middel er altsaa, at der bør være Adgang til at faae visse mindre vigtige eller med Proces-